

ધોરણ : 7 ગુજરાતી

14. ભમીએ ગુજરાતે : દક્ષિણ ભણી
(પ્રવાસ લેખ)

અભ્યાસ / સ્વાધ્યાય

Sem : 2

અભ્યાસ

પ્રશ્ન: 1 નીચેના દરેક પ્રશ્નોના ઉત્તર માટે આપેલા વિકલ્પોમાંથી
સાચો ઉત્તર શોધી તેનો ક્રમ-અક્ષર પ્રશ્નની સામે ☐ માં લખો:

(1) સુરત શહેર કઈ નદીના કિનારે આવેલું છે?

(ક) મહી (ખ) વિશ્વામિત્રી (ગ) નર્મદા (ઘ) તાપી

☐ ધ

(2) લાકડીના પુલ આગળ જહાજમાં બેસી મક્કે હજ કરવા
કોણ ગયું હતું?

(ક) ઔરંગઝેબ (ખ) અકબર
(ગ) શાહજહાં (ઘ) જહાંગીર

☐ ક

(3) ભારતમાં થર્મોપોલી તરીકે કયું સ્થળ જાણીતું છે? ખ

(ક) કતારગામ (ખ) બારડોલી

(ગ) હરિપુરા (ઘ) વરાછા

(4) ભીલ રાજાઓની મહોલાત જોવા ક્યાં જવું પડે? ક

(ક) રાજપીપળામાં (ખ) સુરતમાં

(ગ) નર્મદાનાં જંગલોમાં (ઘ) સાતપુડાના ડુંગરોમાં

પ્રશ્ન: 2 નીચેના પ્રશ્નનો ઉત્તર આપો:

(1) પાઠના પ્રારંભે આપેલા નકશામાં ક્યાં ક્યાં શહેરોનાં નામ છે?

ઉત્તર: પાઠના પ્રારંભે આપેલા નકશામાં આ શહેરોનાં નામ છે: અંકલેશ્વર, ભરૂચ, રાજપીપળા, સુરત, બારડોલી, કામરેજ, ડભોલી, સીંગણપોર, માંડવી, ભીમપોર, ડુમસ, હજીરા અને સોનગઢ.

(2) તાપી નદીને કોની પુત્રી કહી છે?

ઉત્તર : તાપી નદીને સૂર્યની પુત્રી કહી છે.

(3) અંગ્રેજોએ 'ખૂંટો બેસાડ્યો' એટલે શું?

ઉત્તર : અંગ્રેજોએ 'ખૂંટો બેસાડ્યો' એટલે અંગ્રેજોએ
પાયો નાખ્યો, થાણું નાખ્યું.

(4) અકબરે ક્યાં પડાવ નાખ્યો હતો?

ઉત્તર : અકબરે તાપી નદીને કાંઠે આવેલા કિલ્લા પાસે પડાવ નાખ્યો હતો.

(5) સુરત શહેરમાં કઈ કઈ પરદેશી જાતિઓ આવેલી?

ઉત્તર : સુરત શહેરમાં આ પરદેશી જાતિઓ આવેલી : ફિરંગી, અંગ્રેજ, વલંદા (ડચ), ફ્રેન્ચ, મોગલ વગેરે.

સ્વાધ્યાય

પ્રશ્ન: 1 નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

(1) આ પાઠમાં આવતી કાવ્યપંક્તિઓ લખો.

ઉત્તર : આ પાઠમાં આવતી કાવ્યપંક્તિઓ :

- (i) 'મોજશોખ' ને ખાણીપીણી સુરતીલાલા સહેલાણી,
વાડી, ગાડી, લાડીમાં તેં કીધી જિંદગી ધૂળધાણી.'
- (ii) 'સોનાની મૂરત સૂરત, આ તે શા તુજ હાલ !'
- (iii) 'વેડ, ડભોલી અને સીંગણપોર,
જતાં-આવતાં થાય બપોર.'

(2) અહીં લેખકે 'મહાભારત' સાથે સંકળાયેલા કયા
સંદર્ભોનો ઉલ્લેખ કર્યો છે?

ઉત્તર : અહીં લેખકે મહાભારત સાથે સંકળાયેલા આ
સંદર્ભોનો ઉલ્લેખ કર્યો છે :

કુરુક્ષેત્રનું મેદાન, પાંડવોની ગુફા, ભીમની ગદા,
હેડંબાવન વગેરે.

(3) આ પાઠમાં લેખકે નર્મદા નદી માટે કયાં વિશેષણો
વાપર્યા છે ? તે શું શું સૂચવે છે?

ઉત્તર: આ પાઠમાં લેખકે નર્મદા નદી માટે આ વિશેષણો
વાપર્યા છે: મનમોહક, રમ્ય, ભવ્ય, સોહામણી,
આહલાદક, સંતોની શિરછત્ર, સામવેદના શ્લોકોથી
અલંકારાયેલી, અનસૂયાની પરમ સખીજન અને
પ્રાતઃસ્મરણીય.

તાપીનો સંગમ મનને મોહ પમાડે એવો છે. તેથી એને લેખકે ‘મનમોહક’ કહ્યો છે. ‘રમ્ય’, ‘ભવ્ય’, ‘સોહામણી’, ‘આહલાદક’ જેવાં વિશેષણો તાપીના સૌંદર્ય તેમજ કુદરતની રમણીયતાનો નિર્દેશ કરે છે. ‘સંતોની શિરછત્ર’, ‘સામવેદના શ્લોકોથી અલંકારાયેલી’, ‘અનસૂયાની પરમ સખીજન’, ‘પ્રાતઃસ્મરણીય’ વિશેષણો તાપીના કિનારાની સંસ્કૃતિ, એનો વારસો તેમજ ભારતીય અધ્યાત્મની પરંપરા સૂચવે છે.

(4) આ પાઠમાંથી પાંચ ઉદગારવાચક વાક્યો શોધીને લખો.

1. તાપીનો આ સંગમ કેટલો મનમોહક છે!
2. અહીં પણ કુક્ષેત્રનું મેદાન!
3. જ્વાળામુખીએ કરેલી અગનની ઊલટીઓની નિશાનીઓ!
4. સાડીનવસો કિલોમીટરનો કાંઠો, અમરકંટકથી અહીં
સુધી મા!
5. તમે અમારે માટે શું શું નથી લાવ્યાં!

(5) આ પાઠમાં આવતી કહેવતો લખો.

ઉત્તર : આ પાઠમાં આવતી કહેવતો :

(1) 'વેડ ડભોલી અને સીંગણપોર, જતાં-આવતાં થાય
બપોર.'

(2) 'આપણે બારણે પારકી લડાઈ.'

પ્રશ્ન: 2 બંધબેસતાં જોડકાં જોડો :

વિભાગ 'ક'	વિભાગ 'ખ'
(1) સૂર્યની પુત્રી	(1) બારડોલી
(2) ખારવા-ખલાસી માટે જગમશહૂર	(2) માંડવગઢ
(3) ભારતનું થર્મોપોલી	(3) તાપી
(4) ભૂતિયા ટેકરા માટે જાણીતું	(4) ભીમપોર
(5) રાણી રૂપમતી જ્યાંથી ગિરિ-અટારી પર ચડી રેવાનાં દર્શન કરતી	(5) ડભોલી (6) નર્મદામૈયા

ઉત્તર : (1-3), (2-4), (3-1), (4-5), (5-2).

પ્રશ્ન ૩. નીચેનાં વાક્યોમાંથી પ્રશ્નવાચક વિશેષણો શોધીને
લાખો:

- (1) નર્મદામૈયા ગુજરાતે પધારતાં કેવાં જાજ્વલ્યમાન
બને છે?
- (2) તમે અમારા માટે કેવી જલેબી લાવ્યા છો?
- (3) સોનગઢનાં જંગલોમાં ક્યાં ક્યાં વૃક્ષો છે?
- (4) કુરુક્ષેત્રના મેદાનને શું માનવું?

ઉત્તર : (1) કેવાં (2) કેવી (3) ક્યાં ક્યાં (4) શું

પ્રશ્ન: 4 તમારી શાળામાંથી પાવાગઢના પ્રવાસનું આયોજન થયું છે.
આ પ્રવાસમાં જવા માટે તમારા પિતાની મંજૂરી લેવા માટે
તેમને પત્ર લખો.

ઉત્તર :

ઉદય પટેલ,
2, અનુપસિંહ છાત્રાલય,
વઘાસી રોડ, નિડયાદ.
ઓગસ્ટ 4, 2015.

પૂ. પિતાજી,
સાદર પ્રણામ.

આગામી દિવાળી વેકેશનમાં શાળામાંથી પાવાગઢના
પ્રવાસનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે.

તમે રજા આપો તો મારી પણ જવાની ઈચ્છા છે. જો હું આ પ્રવાસમાં જોડાઉં તો મારે પ્રવાસ ફી પેટે રૂ 500 ભરવા પડશે. તમારી પરવાનગીનો પત્ર લખશો અને રૂ 500 મોકલશો. વાલીનો લેખિતમાં પત્ર શાળામાં રજૂ કરવાનો હોઈ સંમતિપત્ર તરત મોકલશોજી.

આજ્ઞાંકિતિ,
ઉદયના પ્રણામ

પ્રશ્ન: 5 તમારી શાળામાંથી શૈક્ષણિક પ્રવાસ યોજાયો હતો. આ
વિષયને લઈ 'અખબાર નોંધ' તૈયાર કરો

ઉત્તર :

માનનીય તંત્રીશ્રી,
'લોકસેવા' દૈનિક,
પાવન ચોકડી, મકતુપુર રોડ,
ગોલવાડ, આનંદપુર.

તા. 12 - 09 - 2014

આ સાથે મોકલેલ 'અખબાર નોંધ' આપના લોકપ્રિય દૈનિકમાં
પ્રકાશિત કરી આભારી કરશોજી.

બીડાણ : અખબારી નોંધ

આપનો વિશ્વાસુ,
દયાનંદ

સ્થાનિક સમાચાર'માં છાપવાની અખબાર નોંધ

પ્રવાસ

પાવન ચોકડી, આનંદપુરમાં આવેલા ગણેશ વિદ્યાલયનાં 40 બાળકો આબુ-અંબાજી જેવાં સુંદર સ્થળોનો પ્રવાસ કરીને પાછાં આવી ગયાં છે.

Thanks

For watching